

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра нових медій**

Затверджено

На засіданні кафедри нових медій
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 30.08.2024 р.)

Завідувач кафедри –
доц. Наталія ГАБОР

Силабус з навчальної дисципліни

**«Популяризація науки в медіа»,
яку викладають в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика**

Львів 2024

Назва дисципліни	Популяризація науки в медіа
Адреса викладання дисципліни	Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра нових медій
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі дисципліни	Александров П.М., кандидат наук соціальних комунікацій, доцент каф-ри нових медій
Контактна інформація викладачів	pavlo.aleksandrov@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/aleksandrov-pavlo-mykolajovych Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, авд. 109
Консультації з дисципліни відбуваються	Консультації в день проведення занять чи в інший день (за попередньою домовленістю) за адресою: вул. Генерала Чупринки, 49, авд. 109. Можливі онлайн консультації через zoom/FB/електронну пошту. Для погодження часу онлайн консультацій слід написати викладачу.
Сторінка дисципліни	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Populiaryzatsiia-nauky-v-media.pdf
Інформація про дисципліни	Навчальна дисципліна « Популяризація науки в медіа » є вибірковою дисципліною з спеціальності 061 «Журналістика» для освітньої програми підготовки магістра журналістики, яка викладається у 2 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна призначений для слухачів, які цікавляться темою науки і технологій та бажають отримати практичні навички з написання журналістських матеріалів у науково-популярному стилі. Дисципліна охоплює як теоретичні теми, зокрема особливості популяризації науки в медійному просторі, так і практичні: вміння працювати із науковими текстами і адаптувати їх для масового читача, брати коментар/інтерв'ю у науковців та адекватно репрезентувати їхні дослідження для широкої аудиторії тощо. Навчальна дисципліна також передбачає можливість створення власного студентського медійного контенту на науково-популярну тематику.
Мета та цілі дисципліни	Мета вибіркової дисципліни « Популяризація науки в медіа » – є опанування загальнонаукових критеріїв та методик, що є необхідною умовою для якісної оцінки медійних матеріалів на наукову тематику та вміння створювати власні науково-популярні тексти. Навчальна дисципліна передбачає створення студентського індивідуального проекту на науково-популярну тематику, що включає різні етапи підготовки журналістського матеріалу: від пошуку теми, узгодження структури та експертів – до публікації його у медіа, що дозволить комплексно оцінити як теоретичні знання, так і практичні навички.
Література для вивчення дисципліни	Базова література:

- 1) Бондаренко Т. Популяризація науки у вітчизняному медіа-просторі *Держава та регіони*. Серія: Соціальні комунікації. Запоріжжя, 2012. № 1. С. 4–8.
- 2) Бутиріна М. Популяризація науки в Україні: мас-медійні тренди. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Соціальні комунікації». Випуск 17. Дніпро, 2020.
- 3) Варич М. Науково-популярна журналістика як метод комунікації у соціокультурному просторі. *«Образ»: науковий збірник Інституту журналістики і міжнародних відносин КНУКіМ*. Київ, 2014. С. 5–13.
- 4) Іваницька М. Специфіка висвітлення науково-популярної тематики на прикладі «Наука і технології» (BBC «Україна») та «Техно» (Новое Время) *Вісник національного університету "Львівська Політехніка"*. Серія: журналістські науки. Випуск 4. Львів, 2020, с. 40-46.
- 5) Кирилова О. Наукова та науково-популярна журналістика: складнощі дефініції понять і типологізації медіа. *Синопсис: текст, контекст, медіа*. 2021, 27(3), с. 141–148.
- 6) Mehrabian, A. On Good Science Journalism: Why It's Important and How to Produce It. *ScienceBorealis.ca Blog*. 09/11/2020. URL: <https://blog.scienceborealis.ca/on-good-sciencejournalism-why-its-important-and-how-to-produce-it>.
- 7) Molek-Kozakowska, K. Communicating environmental science beyond academia: Stylistic patterns of newsworthiness in popular science journalism. *Discourse & Communication*, 2017, 11(1), p.69–88. URL: <https://doi.org/10.1177/1750481316683294>

Додаткова література, електронні ресурси:

- 1) Як писати про наукові дослідження URL: <https://imi.org.ua/advice/yak-pysaty-pro-naukovi-doslidzhennya-i34477>
- 2) Як писати про науку так, щоб із вас не сміялись науковці URL: <https://medialab.online/news/science/>
- 3) Науковці та журналісти: як налагодити «зіпсований телефон» URL: <https://ms.detector.media/how-to/post/17293/2016-08-25-naukovtsi-ta-zhurnalisti-yak-nalagoditi-zipsovani-telefon/>
- 4) «В інтернеті хтось помиляється». Як стати науковим журналістом URL: <https://medialab.online/news/2048/>
- 5) Бути чи не бути наук-попу в Україні? URL: <https://ms.detector.media/presa-v-ukraini/post/13556/2015-06-23-buti-chi-ne-buti-nauk-popu-v-ukraini/>
- 6) Пандемія показала: Україні потрібна науково-популярна журналістика URL: <https://ms.detector.media/mediaanalitika/post/24678/2020-05-14-pandemiya-pokazala-ukraini-potribna-naukovo-populyarna-zhurnalistika/>

	<p>7) Як відрізнити науку та псевдонауку? URL: https://www.youtube.com/watch?v=LzvxnoCG2xk</p> <p>8) Журналісти й наукові теми: 5 лайфгаків на щодень URL: https://medialab.online/news/journalist_vs_science/</p>
Обсяг дисципліни	<p>Денна форма: 16 год. лекцій, 16 год. практичних занять, 58 год. – самостійна робота.</p> <p>Заочна форма: 10 год. лекцій, 6 год. практичних занять, 74 год. – самостійна робота.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p><i>Знати:</i></p> <p>1) специфіку науково-популярних матеріалів, що включає особливості верифікації інформації та роботи з великими масивами даних;</p> <p>2) особливості пошуку, налагодження контактів та співпраці з фахівцями у різних наукових галузях.</p> <p><i>Вміти:</i></p> <p>1) створювати власний медійний матеріал на тему науки і технології, ґрунтуючись на вмінні фахово і ґрунтовно розкрити складну тему зрозумілою для масової аудиторії мовою;</p> <p>2) популяризувати науку на різних комунікаційних платформах.</p>
Ключові слова	Науково-популярна журналістика, верифікація наукових даних, фактчекінг, наука і технології в медіа.
Формат дисципліни	Очний/заочний
Теми	Див. СХЕМУ ДИСЦИПЛІНИ, додану до силабуса
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань із журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки для викладання дисципліни	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія, метод проєктів, інтерактивні методи навчання: рольова гра, ситуативна гра (симуляція), метод мозкової атаки, кейс-метод, елементи онлайн-навчання: робота з онлайн-дошкою на платформі Padlet, Jamboard, Mentimeter.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Підсумком курсу навчання є залік, який містить оцінювання за 100-бальною шкалою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - до 50 балів студенти набирають впродовж практичних занять; - до 50 балів отримують за власний проєкт (опублікований науково-популярний матеріал на особисто обрану тему) та його усний захист. <p>Академічна доброчесність:</p> <p>Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі магістра є підставою</p>

	<p>для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів завдань, передбачених курсом.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за виконання індивідуальних завдань, самостійних робіт, мінідосліджень та їх презентації. Водночас обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість плагіату; своєчасність виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до підсумку	ІНДЗ - підготовка та публічна презентація індивідуального медіапроекту. На основі отриманих навичок студент повинен підготувати власний науково-популярний матеріал (на вибір: статтю, відеоогляд, подкаст) на самостійно обрану тему.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості дисципліни буде надано по завершенню курсу.

Схема дисципліни

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Інтернет-ресурси	Завдання	Термін виконання
1 тиждень, 2 тиждень	Вступ. Науково-популярна журналістика: функції, цілі, методи.	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.)	Бондаренко Т. Популяризація науки у вітчизняному медіа-просторі <i>Держава та регіони</i> . Серія: Соціальні комунікації. Запоріжжя, 2012. № 1. С. 4–8. Як писати про наукові дослідження URL: https://imi.org.ua/advices/yak-pysaty-pro-naukovi-doslidzhennya-i34477	Огляд наукової літератури за темою Визначення пріоритетних наукових тем у мас-медіа (6 год.)	Тиждень
3 тиждень, 4 тиждень	Значення науково-популярної журналістики у кризовий період: на прикладі пандемії COVID-19 та повномасштабного російського вторгнення в Україну у 2022 році..	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.)	Пандемія показала: Україні потрібна науково-популярна журналістика URL: https://ms.detector.media/mediaanalitika/post/24678/2020-05-14-pandemiya-pokazala-ukraini-potribna-naukovo-populyarna-zhurnalistika/	Огляд якісних науково-популярних матеріалів на тему пандемії та війни (6 год.)	Тиждень

5 тиждень, 6 тиждень	Науково-популярні ресурси в Україні та світі. Специфіка роботи та аудиторії.	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.)	Кирилова О. Наукова та науково-популярна журналістика: складності дефініції понять і типологізації медіа. <i>Синопсис: текст, контекст, медіа.</i> 2021, 27(3), с. 141–148. Бути чи не бути наук-попу в Україні? URL: https://ms_detector.media/presa-v-ukraini/post/13556/2015-06-23-buti-chi-ne-buti-nauk-popu-v-ukraini/	Огляд науково-популярного ресурсу на вибір студента (6 год)	Тиждень
7 тиждень, 8 тиждень	Як писати про науку і технології для масового читача: загальнонаукові підходи.	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.)	Іваницька М. Специфіка висвітлення науково-популярної тематики на прикладі «Наука і технології» (ВВС «Україна») та «Техно» (Новое Время) <i>Вісник національного університету "Львівська Політехніка". Серія: журналістські науки.</i> Випуск 4. Львів, 2020, с. 40-46. Як писати про науку так, щоб із вас не сміялись науковці URL: https://medialab.online/news/science/	Адаптація складного наукового тексту до формату для масового читача (6 год)	Тиждень
9 тиждень, 10 тиждень	Як відрізнити науку від псевдонауки. Критерії фактчекінгу наукових публікацій.	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.)	Як відрізнити науку від псевдонауки? URL: https://www.youtube.com/watch?v=LzvxnoCG2xk	Проаналізувати сумнівний з наукового погляду матеріал в ЗМІ за запропонованими критеріями верифікації (6 год)	Тиждень
11 тиждень, 12 тиждень	Журналістські розслідування у науково-популярній журналістиці.	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.)	Як писати про наукові дослідження URL: https://imi.org.ua/advices/yak-pysaty-pro-naukovi-doslidzhennya-i-doslidzhennya-i34477	Вибір та обґрунтування теми, щодо якої варто провести журналістське розслідування (6 год)	Тиждень
13 тиждень, 14 тиждень	Майбутнє науково-популярної журналістики	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.)	Бути чи не бути наук-попу в Україні? URL: https://ms_detector.media/presa-v-ukraini/post/13556/2015-06-23-buti-chi-ne-buti-nauk-popu-v-ukraini/	Аналіз перспективних напрямів популяризації науки в Україні (6 год)	Тиждень
15 тиждень, 16 тиждень	Як створити якісний науково-популярний матеріал	Лекція (2 год.) / Практичне заняття (2 год.) Презентація проекту	Як писати про науку так, щоб із вас не сміялись науковці URL: https://medialab.online/news/science/	Фінальний матеріал на обрану студентом науково-популярну тему (16 год)	2 тижні